

SAVA

haja vsako soboto ob 5 uri zvečer. **Uredništvo in upravnost:** Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četr leta K 1—. Za vse druge države in Ameriko K 560. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserati, naročnina, reklamacije pa na upravnost „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrstna za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzovaj: „Save“, Kranj.

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Naš državni zbor.

V zadnjem času se vedno pogosteje čuje tožba, da naš državni zbor, ki je, ali bi pravzaprav moral biti predstavitelj ljudske volje, ni več kos svoji nalogi. Osobito se to tarnanje čuje iz ustonih, katerim je ljudsko zastopstvo trn v peti in ki ne morejo preboleti, da jih je kolo časa potisnilo v stran ter jim ne preostaja drugega, kakor stati tudi res ob strani in bevkati na ljudsko zastopstvo, ki se shaja na dunajskem Francovem ringu.

Res napravi naš državni zbor vtis, da ni to, kar bi moral biti. Na eni strani dovoli vladi brez-pogojno vse, kar od njega zahteva, na drugi strani pa nima nikdar časa, da bi se bavil s stvarmi, ki bi prišle ljudstvu v korist. In tu smo takoj pri točki, katera je glavna zavora, da državni zbor ne funkcijonira tako, kakor bi človek pričakoval. Časa mu ne dostaja!

Noben parlament na svetu se nima boriti s takimi težkočami kakor ravno naš avstrijski državni zbor. Sestavljen je iz zastopnikov osem narodnosti, ki se dele v nebroj strank, kar povzroča nemalo težkoč. V drugih državah sklice vlada parlament, kadar to zahtevajo dejanske razmere. Pri nas je to čisto drugače. Kakor hitro zboruje kak dejelni zbor ali če se delegacije vrše, se parlament ali sploh ne sklice ali pa se ga pošlje na dopust. Vrhutega pa skrbi vlada tudi za to, da so parlamentarne vočitnice čim daljše, samo da skrajša zasedanje.

Vez med narodi in državo namreč nikjer ni tako rahla, kakor ravno v Avstriji. Avstrijskim narodom nedostaje čuta skupnosti ter smisla za resnične državne potrebe, ki sicer gotovo niso priljubljene, ali katerim se ni mogoče izogniti, dokler živimo v takem državnem ustroju. To pa porabi vlada kaj spretno, in ker ji je zakonodajno zastopstvo parlamenta nadležno, krajsa kjer more čas zasedanja in vporablja kjer le more takozvane junktime. Ker parlament vladi ne dovoljuje potreščin iz patriotizma ali navdušenja za državo, skuša

vlada to doseči s pritiskom. Tak junktum naprimer je bil med uradniško službeno pragmatiko in dovolitvijo novih davkov. Ker so se poslanci obojavljali dovoliti novih davkov, je vlada izjavila, da potem tudi ni misliti na službeno pragmatiko. Računala je torej na to, da bodo uradniki kot volilci pritisnili na poslance. In da se v tem ni motila, je pokazalo ravno zasedanje državnega zbora koncem minolega leta.

A dasiravno se je ravnokar dovolilo novih davkov, jih vlada rabi še več in zopet si je pomagala na ta način, da je vprašanje lokalnih železnic spojila z dovolitvijo novih davkov. Tako se godi z vsako državno potrebščino. Vlada rabi več novincev; ker ve, da jih legalnim potom ne bo dobila, je pridržala vse dveletnike. Če hočete tedaj, da gredo vojaki po dveletnem službovanju domov, dovolite nove rekrute! Pri tem jo čisto nič ne moti dejstvo, da je pridržanje dveletnikov protizakonito. Tudi tu špekulira vlada pravilno. Volilstvo bo pritisnilo na poslance in vlada bo imela, kar hoče.

Na drugi strani pa se ni čuditi, da se ljudsko zastopstvo brani, dovoliti vladi vseprek, kar hoče. Kar se semertija zahteva od naše vlade kot državna potreba, je večkrat naravnost v nasprotju z ljudskimi interesu in ima le namen, obdržati ali povečati naš dozdevni prestiž. Ako zahteva na primer vlada povračanje rekrutnega kontigenta za ojačanje proti srbski meji, ali za strategične železnice v Bosni polletno kar poldrug milijon, je lahko sama prepričana, da za take stvari ni dobiti ljudskih zastopnikov. Saj niso vsi poslanci slovenski klerikalci, ki brez pomisleka dovolijo vladi vse, kar hoče. V takih zadevah pa pridejo vladi na pomoč one stranke, ki, ali po naročilu ali pa vsled slabega umevanja političnega položaja, tirajo obstrukcijsko politiko. Komaj začne le peščica poslancev kake frakcije z obstrukcijo, že tarna vlada o nezmožnosti poslanske zbornice in na obzorju se prikaže paragraf 14. A bognedaj, da bi bila vladi obstrukcija neprijetna. Celo želi jo, da ima vzrok zaključiti zasedanje ter vladati tako brez

vsake kontrole. In tu se ujema taktika vlade na-ravnost čudovito s taktiko naših klerikalcev. Čim manj kontrole, tem večja zadovoljnost, čim več kontrole, tem večja nervoznost. Razlika je edina ta, da ubijejo naši klerikalci vsak poizkus kontrole s surovo silo, vlada pa žuga z razpustom zbornice in z vladanjem s pomočjo paragrafa 14.

Ta točka 14 pa vpliva naravnost demoralizujuče na poslance. Kaj koristi poslancu, če tudi glasuje proti ljudstvu naravnost škodljivim predlogom, ako ima zavest, da to itak nič ne pomaga, ker si bo vlada vse, kar hoče, dovolila s tem zloglasnim paragrafom. Na ta način se ubija v poslancih čut odgovornosti za državo in le na ta način so mogoče brezmiselne obstrukcije. Ko bi tega paragrafa ne bilo, bi zbornica poskušala zatreti obstrukcijo z vsemi sredstvi ter bi čas, ki ga sedaj potrati s poslušanjem dolgočasnih obstrukcijskih govorov, trumpet, bobnov in vuncev, lahko porabilna v plodonosno delo in na vrsto bi prišle morda vendar enkrat tudi ljudske potrebe.

Da pa naša poslanska zbornica ni ravno tako slaba in brez vsakega vpliva, kakor se to obče sudi, je pokazala ravno minole dni, ko je raztegnila seje, in to tuk pred prazniki, ter takoj po božiču zopet začela z delom. Ojunačila se je ter izvila grofu Stürgkhu iz rok orožje § 14, ter se obenem tudi postavila po robu gospodski zbornici v vprašanju osebne dohodnine. Celo leto je finančni odsek poslanske zbornice prerezetal površjanje osebne dohodnine in zbornica je to predlogo rešila v zmislu sklepov finančnega odseka. Ker pa mora vsak sklep poslanske zbornice priti tudi v gospodsko zbornico, se je le-ta postavila na stališče, da je predloga poslanske zbornice predemokratična in da jo je treba izboljšati v korist bogatinov. Vrnila je torej popravljeno predlogo zopet poslanski zbornici, a ta je vse dodatke razven enega odklonila ter obstala pri prvotnem sklepu. To pa je penzionirane gospode ministre v gospodski zbornici tako razježilo, da so začeli z obstrukcijo in nočeojo sklepiti o tej vrnjeni predlogi. Očvidno pa je, da bo poslanska zbornica izlahka

PODLISTEK.

Branislav Nušić:

Hatični greh.

Iz „Ramazanskih večerov“.

Približno petnajst do dvajset minut od mesta se razprostira lep gozd v bejskih vrtovih. Vrtovi so last samostana in vsakemu dostopna. Hladna senca, čista voda, ki izvira iz dveh studencev, za gozdom pa odprta poljana, odkoder pihlja svež zrak — zares, v poletju ne najdeš lepšega teferiča¹.

Če v vročem poletnem času pripekajo žgoči solnčni žarki na mesto in ko vročina vse omambla, prihitijo mnogi tu sém, da se osvežijo in okrečajo ob ledeno-mrzli vodi.

Ob petkih pa hodijo tja hanume². Revne in bogate, vse gredo in zdi se ti, da ni niti ena zastala v mestu. Tu vidiš od ranega jutra dalje romati po mestnih ulicah cela krvela. Dekle nosijo za njim blazine, košarico z jestvinami, konvicō za kavo in v kositreni škatljici zmleto kavo. Tudi ne manjka nožička, nekaj skodelic, kruha, sadja in vsega drugega, kar so si pripravile, zakaj kadar hanume tako opremljene zapuste mesto, se ne vrnejo pred akšamom³. Tak dan je teferič podoben vasi ali mestu. Že pol ure daleč slišiš ča-ču, smeh in vrišč.

¹ Izlet.

² Žene.

³ Naš „Ave Marija“.

Tam pod hrastom poleg gornjega studenca je razprostrta velika perzijska preproga. Ob kraju preproge leži nekaj blazin. Na teh sloni pušeč žena mutesarif-paše⁴, soproga sodnega predsednika in še dve, tri druge. Proč od preproge na travi pa so zaposlene dve, tri dekle; prva se igra z otročiči, druga kuha na mali pečici kavo, tretja pa streže damam z loukoum in suče cigarete.

Tam, čisto na koncu sedi na blazini žena bimbaše⁵ in še dve hanumi. Nekaj važnega obravnavajo med seboj, v travi poleg njih plamti mala grmadica, nad katero veselo brenči konvica s kavo.

Ne daleč od teh sedi v večji družbi na slamnati preprogi žena kopaličnega služe. Sredi te preproge leže nakupičeni kosi dveh sočnih melon. Žena drobi koščke meloninih luščin ter jih meče na Lifti-hanumo, ki sedi tu blizu s haremom Miftija⁶ na širokih blazinah.

Tam doli, kjer se je utaboril harem Šukri-paše, udarja na tamburino ciganka Mana. S hripavim glasom pove pesem o Sadiku, ki je ljubil Ařho in ko dospe do besed: „Ja sev, ja vasgen!“ zavirkajo hanume navdušeno, ploskajo z rokami in ponavljajo v zboru te besede.

Poleg spodnjega studenca, na pobočju pod zelo debelim hrastom so razgrnjene široke, rdeče blazine. Tu sedi Meyram-hanuma, žena žendarmijskega poveljnika, dalje Čuhisar-hanuma, stotni-

kova soproga, Esna-hanuma, soproga bataljonskega pisarja in še dve, tri druge. Same mlade ženke, rdeče in bele kakor jabolkov cvet in razposajene, kakršna je pač mladost. Čebljajo o vsakovrstnih neumnostih, kakor pač mladina to ljubi.

Okoli tega studenca mrgoli kup otrok. Eni prinašajo vrče, da jih napolnijo s svežo vodo, drugi zopet donašajo prazne konvice za kavo, da jih izplakujejo, tretji prinašajo melone in jih polagajo v vlažno-mrzlo studenčno sipo, da bi se ohladile za hanume.

Med sedeži pa, kjer je ostalo še kaj prostora in trave, tekajo, skačejo in se igrajo otroci. De-klice so se prijele v kolo in prepevajo, vmes šumljajo potoček in tamburin, ki ga udarja Mana, se rično oglaša. Hanume pa brbljajo, se šalijo in si nagajajo. Brez prenehanja je slišati šaljive besede, smeh, brbljanje in vrišč.

Hiro mine čas in vse to bo trpel do akšama. Le tam, na onem gričku počiva na lilabarvni blazini sama Hatič-hanuma. Okoli nje hodi tiho in skrbno njena teta. Hatič je bolna, zanjo ni več sredstva; blizu ji je osodepolni dan. Zato si je želeta, da jo prineso na teferič, da vidi še enkrat ljudi... svoje priateljice... in življenje in vrvenje na tem kraju, katero je nekdaj tako ljubila.

Zelela pa si je izrečeno sedeti le na tem mestu in nikjer drugod, pod tem in nobenim drugim hrastom. Ko jo je teta sem spremila, je bil ta prostor že zaseden po harem Aley-beja. Hatič pa ni odnehalo, zato se je morala podati uboga teta k ženi Aley-beja in jo prositi, da stori dobro

¹ Okrajni predstojnik.

² Major.

³ Višji duhovnik.

⁴ Ljubi me — ali zapusti me.

premagala trmoglavost gospiske zbornice, samo če ostane trdna ter se zave svojih dolžnosti, prvič napram volilcem in drugič napram državi.

V ozdravljenje naših parlamentarnih razmer torej ni treba drugega, kakor malo več časa na eni in več čuta odgovornosti na drugi strani. Kakor hitro se to izvrši, ne bo naš državni zbor več tako malouvaževan, ampak postal bo res to, kar bi moral biti: ljudsko zastopstvo.

Vodiška Johanca pred sodiščem.

Minolo soboto se je vršila pri deželnem sodišču v Ljubljani obravnava proti sleparki Ivani Jerovšek, ki je kot „čudežna Johanca“ z Vodic, tako žalostno zaslovela po vsej deželi.

Obtožnica, ki jo je dvignilo državno pravništvo, pravi da je Ivana Jerovšek, rojena 4. decembra 1885 v Repnjah tekom let 1911., 1912. in 1913. na Reki in v Vodicah ljudstvo s tem, da je hlinila Kristusovo trpljenje ter se v dozdevnem stanu zamaknjenosti polivala z živalsko krvjo, ter se kazala ljudem, kakor da bi sama kri prelivala, konečno razprostirajoča vest, da poseduje sposobnost vedeževanja ter zamore povedati, s kakimi sredstvi je moč v vicah trpeče duše umrlih rešiti, v zmoto pripravila te ter s tem več osebam izvabila denar ali osebe pripravila, da so izdale denar za sv. maše v rešitev v vicah se nahajajočih duš sorodnikov. Zagovornik dr. Saboty stavi še prej predlog naj psihijater dr. Robida preišče Johančino duševno stanje, ker je po svoji izpovedi padla Johanca nekako pred štirimi leti in se je močno pobila na glavi, kar ima baje zanjo slabe posledice. Državni pravnik dr. Neuberger se protivi temu predlogu. Sodni senat predlog odkloni.

Po prebrani obtožnici vpraša predsednik sodnega dvora Johanco, če se čuti krivo. Johanca prizna. Nato začne pripovedovati v svoj zagovor sledče:

Dne 12. maja 1905 sem prišla po posredovanju vodiškega župnika kot benediktincem v Reko. Leta 1910. pa so se naenkrat pokazali na mojem telesu čudni znaki. Večkrat se je namreč pripetilo, da je meni, če sem premišljevala o Jezusovem trpljenju, izstopila kri iz prs in glave, pri čemur mi je postal tudi tako slabo, da sem bila skoraj nezavestna: to se je zgodilo v petkih in sredah, pač pa o tem nisem nikomur povedala ter sem šla k zdravniku dr. Socu na Sušak, kateri me je preiskal, na kar je dejal, da sem le histerična sicer pa zdrava. To, da mi je izstopila kri, je trajalo približno dve leti, na kar je pojenalo ter mi je le še enkrat pred približno enim letom kri izstopila iz prs.

Pred približno dvema letoma sem zelo želeta, da bi me v Reki preoblekle kot benediktinko; katero željo sem tudi izrazila sedaj že zamrli materi Jožefi. Le ta mi je dejala, da sem še preziva in da moram postati še bolj pobožna in pridna. Pristavila je tudi, naj gledam, da budem tako pridna, kakor je bila Katarina Emmerich. Na moje vprašanje, kaj da je bilo s to Katarino Emmerich mi je pa mater Jožefi odgovorila, da se to lahko naredi. Podučila me je, naj si kupim tam, kjer živino koljejo, kri, potem pa se naj vležem v po-

delo in prepusti zaželjani prostor bolnici, ki hreni po njem.

Tako sedi sedaj sama na svojih blazinah in teta ji streže. Noče, da bi se ji kdo približal in tudi ne govoriti in se ne smeje. Mlada je in zato ji je tako težko umreti!

Solnce se nagiba proti zatonu in osvežujoči hlad veje skozi drevje. V zlati zarji žare vrhovi gora in v daljavi rudeči nebo... polagoma ugašajoč strepenjajo zadnji solni žarki... Akšam se bliža!

Prva mora odhajati Hatiča, da jo ne zaloti hladna večerna sapa. Težko se loči od tega kraja, saj je lahko mogoče, da se nikdar več ne vrne tu sem, kamor je bila prišla še enkrat, dasiravno bolna, težko bolna. Je-li hotela vzeti tu slovo od sveta, ali je morda imela za to drug povod?... Ko sta se odpravljali na odhod, poskusila je varati svojo tetu. Prosila jo je, naj gre še enkrat k Aley-beyhanumi, da se ji ponovno zahvali za njeno ljubeznost, ker ji je radovoljno odstopila ta prostor. Hatiča je tudi že prej, ko je bila še zdravo, vedno najbolj ljubila ta prostor. Komaj pa se je teta odstranila, ozrla se je Hatiča previdno, da se prepriča, ako jo nihče ne opazuje, ter hlastno vtaknila pod lubje debelega hrasta robec, v katerega je zavila kamenček... Kaj je to in komu je namenjeno?

Teta se je vrnila in ji pomagala vstati. Tako je šla, opirajoč se na svojo sorodnico, počasi skozi vrsto haremov. Pozdravljala je na desno in levo — vsakemu se je nasmehnila, a nje trepalnice se težile solze...

Mlada je in vsled tega ji je težko umreti!

Dalje.

steljo, se naj premetavam, kakor da bi zelo trpela in med tem premetavanjem naj si noge in glavo poljem s krvjo. Tudi je dejala, naj vzamem škarje s seboj v posteljo in potem srajco pod prsimi pristrižem, da bo tako izgledalo, kakor da bi bila na onem mestu preboden.

S prva se mi je gnusilo, se politi s krvjo, ker bi pa rada bila preoblečena kot benediktinka in sem si mislila, da budem to dosegla s tem, kar mi je mati Jožefa nasvetovala, sem si pa kupila v reški klavnici kri in vse to enkrat sama poskusila v svoji sobi in sicer v navzočnosti matere Jožefe, katera mi je dala potrebna navodila. Ko sem videla, da stvar gre, sem pa začela praviti drugim dekletom, da cutim na svojem životu Jezusovo trpljenje. Ta vest se je razširila, nakar so ljudje začeli me obiskovati ter sem jim večkrat pokazala „čudež“. Pač pa ni bilo mnogo obiskovalcev, kajti ljudje v Reki niso hoteli verjeti temu „čudežu“. Tudi benediktinke niso verjele, in ko so slednji začeli kapucini me obiskovati, so me pa benediktinke kar spodile iz službe, nakar sem se preselila v hišo hčera Marijine družbe v Reki, kjer sem tudi včasih pokazala ljudem „trpljenje“. Priponim, da sem nameravala, jenjati s tem „trpljenjem“, ko sem bila uvidela, da s tem svojega namena, priti k benediktinkam v samostan, ne morem doseči. To sem tudi povedala pri spovedi nekemu duhovniku v Senju, nakar mi je pa ta le dejal, da sedaj, ko je že toliko ljudi zvedelo o mojem „trpljenju“, ne smem jenjati, ker bi potem ljudje takoj zvedeli, da je bilo moje „trpljenje“ le sleparija. Očividno se je pa duhovnik bal kakega škandala, če bi se sleparija razkrila. Vsled teh duhovnikovih besedij se potem nisem upala jenjati ter sem svoje „trpljenje“ še naprej pokazala ljudem. Tega pa nikakor nisem storila v namenu ljudem kak denar izvabiti ter tudi nisem sprejela niti vinarja.

Ko je prišel po dunajskem evharističnem kongresu nadškop Stadler v Reko, je tudi on prišel in si ogledal moje „trpljenje“, pač pa „čudežu“ ni verjel, češ, da se take stvari na svetu ne gode. Tudi ljubljanski škop me je obiskal in videl o „trpljenju“ pač pa ničesar ni dejal. Čez nekaj časa prinesel mi je neki kapucinec nadškofa Stadlerja pismo z naročilom, naj nesem to pismo ljubljanskemu škopu v Ljubljano. Dne 17. decembra 1912 sem se potem s Stadlerjevim pismom peljala v Ljubljano k škopu, kateremu sem pismo izročila. Kaj da je stal v tem pismu ne vem, pač pa mi je škop izročil drugo pismo z naročilom, naj je nesem k vodiškemu župniku. Ko sem s pismom prišla k vodiškemu župniku, mi je ta dejal, da bom sedaj nekaj časa pri njem ostala.

V prvih tednih moje navzočnosti v Vodicah „trpljenja“ nisem ponavljala, potem sem pa zopet začela „trpeti“. Mislila sem namreč, da, če bode župnik pisal benediktinkam v Reko, da se je moje „trpljenje“ tudi pri njem ponavljalo, slednji bodo benediktinke vendar verjele in me sprejele v svoj red. Sprva sem izvršila to „trpljenje“ brez krvi in s tem, da sem se v postelji premetavala, potem sem pa „trpljenja“ izvršila zopet s krvjo, katero sem si preskrbela po Mariji Punčuh in po moji sestri Mariji Serbenc, katerima sem rekla, da hočem napraviti klobase in jih poslati priateljicam na

F. P.:

Novo leto.

Dalje.

Po teh besedah srčno pogleda v tla, težak vzdih se mu izvije iz prs in oko mu išče po blatu, kot da hoče v njem najti biser. Tiho zamišljeno gre poleg njega ona in žalosten je njen obraz. Spoznanje? Med njo in njim je zevajoče brezdro in v njegovi globini se vlečajo temne sence, ki ognjusno stegajo svoje brezmerne roke nad skalovje. Iz temnih globin odmeya krohotajoče očitanje: „Ti in on?“ Na eni strani teh strahu polnih globin je on in za njim je resnost in spoznanje, na drugi strani je ona, lahkoživo smejanje in svetoči vrtovi, tu in tam že posušeni. Drug ob drugem gresta, blizu sta si in daleč sta si. Zakaj ljubi ona tega bledega človeka? Jo li ne srečavajo povsod ljubezni, obljud polni pogledi, kateri se ji včasih morda še dopadejo? Že tisti večer, ko ga je srečala samotnega, mirnega na mirni ulici in ga v svoji lahkoživosti nagovorila in se nekoliko ponorčevala, že tisti večer je zapekel njegov pogled njen dušo in se ji globoko vsesal v prsa. Te resne, poniževalne in vendar tolažilne besede ji vedno zvene in njegove oči jo preganjajo, da skoči sredi spogledajoče se družbe in hiti v tihu ulico, da vidi njega samega. Neštetokrat je že sklenila, da ne sme več gledati njegovega spoznanja polnega obraza, da ne sme več iskat tolažbe v njegovih poniževalnih očeh, katere je vkljub bodeče resnice vzljubila bolj kot vse drugo, katero jo v svetih trenutkih navdaja z gnusobo.

Mirno stopata drug poleg drugega in obema je cilj neznan. Cilj? Brezupna misel se polasti njegove duše in predzrni sklepi začrtavajo globo-

Reko. Enkrat sem pa kri kupila sama v Ljubljani v klavnici.

Po božiču 1912 me je pustil škop preiskati po dr. Dolšaku in dr. Ušenčniku, pred katerima sem kazala svoje „trpljenje“, pač pa sem si takrat le glavo in noge polila s krvjo, katero sem imela pri sebi v majhni steklenici pod odejo. Dr. Dolšak je dejal, da sem si najbrže nohte prekratko rezala, tako mi najbrže teče kri izpod nohtov, in da sem očvidno histerična. Dr. Ušenčnik pa je rekel, da sem neumna.

Ponovno povdarjam, da vse to nisem storila, da bi ljudem izvabila denar ter mi je tudi župnik strogo prepovedal sprejeti kak denar. V župnišču tudi nisem vzela nobenega vinarja. Zunaj župnišča so mi pa ljudje včasih dali kako krono, da naj za nje molim, kar sem potem tudi storila. Na ta način sem vsega skupaj dobila k večjemu 100 K. Tudi župnik Žužek mi je včasih dal kako krono ter mi je tudi kupil stroj za nogavice plesti, pač pa je to dal iz lastnega nagiba, ne da bi ga bila za to prosila.

Zaslišane priče izpovedo, da jim je Johanca pravila, koliko imajo trpeti duše sorodnikov v vicih. Obljubila jim je, da jih reši, ako dajo gotove svote za „roženkrance“ ali maše. Tako naprimer je izpovedala priča Marija Goljar:

Meni je umrl oče in vprašala sem Johanco, kaj je ž njim na onem svetu. Johanca mi je odgovorila, da potrebuje moj oče za rešitev svoje duše 3000 roženkrancev in 95 maš. Maše seveda po dve kroni. Johanca je menila dobiti na ta način 190 kron. Goljufija pa se ni posrečila.

Karakteristična je izpoved župnika Simona Žužeka iz Vodic:

Ko je mati osumljenke umrla 1. 1905, izročila je na smrtni postelji svoje otroke, med njimi tudi osumljenko, moji oskrbi, nakar sem tudi v resnici skrbel, da sem za nje dobil kako službo. Po mom posredovanju stopila je osumljenka pri Benediktinkah na Reki kot dekla ter sem dobival vedno o njej zelo dobra poročila. Pred Božičem lanskega leta pa se je naenkrat slišalo, da se kažejo v Reki na telesu osumljenke čudeži, in naš škop se je ogledal „trpljenje“ osumljenke. Škop mi je potem pisal, da je „trpljenje“ sam videl in mi je naročil, naj vzamem osumljenko k sebi v Vodice, da se ne bode v svojem „trpljenju“ po tujih hišah klatila. V resnici je prišla potem osumljenka nekega dne v spremstvu škopove nečakinje k meni, nakar sem jo sprejel v svojo hišo, istočasno sem pa pisal škopu, naj se da osumljenka po zdravnikih preiskati, da bom vedel vsaj, kaj sem vzel pod svojo streho. Peljal sem jo potem v Leonšče vsled zdravniške preiskave, po naročilu škofa pa sem jo potem moral peljati v škofijo, kjer jo je škop hotel pustiti preiskati po zdravniku dr. Dolšaku. Pri preiskavi nisem bil navzoč, pač pa mi je škop dne 18. januarja t. l. pismeno poročal, da jo je dr. Dolšak načrno preiskal in da vkljub krvavenju ni mogel najti nobenih ran. Istočasno mi je škop tudi pisal, naj jo vzamem nazaj, kar sem tudi storil. Začetkom sem sam precej dvomil o nadnaravnosti osumljenkinega trpljenja, vsled tega pa, kar se mi je od strani škofa in osobito od strani več resnih in poštenih mož iz Reke poročalo, sem pa slednjič sam popolnoma verjel, da se tu gre za takozvano

kejše poteze na bledi obraz. Oko mu išče daljnje, na prosto poljan, tako, kot je samo tam dolj v domovini, silijo njegove spone težke misli; temne, brezčutno zidovje pa zajema njihov polet in jih pobija k tlom. Na velikomestnem tlaku, v prahu velikomestne ulice naj srkajo njegove misli svežih sapic, da ne postanejo bolne? Oj, ti brezčutno zidovje! Ona in on. Da, nespameten bi bil trud, nespametno zidanje gradov na puhlo bodočnost, pa naj zatone tudi še marsikatero leto v večni kaos. Težka je njegova misel in težko mu lega na čelo. On, človek višjih stremljenj, globokejšega čustvovanja in poleg njega ona — lahkožvka, ki pozna le ljubezen trenutka, katero potem zopet odpipa, kot penast mehurček, ki še nekaj časa plava po zraku in se naenkrat razpoči, da pade na tla samo kaplja in se pomeša z blatom v blato. Pisane mehurčke pa več ni. Za njim je mladost, spoznanja polna, okinčana s krono trpljenja, tiho plakajoča in globoko zaprta v dnu prsi, a za njo? Življenje polno smehu in uživanja! Pa naj si zida na trenutno ljubezen svojo bodočnost, pa naj spreobrne s krščansko molitvijo osivelega, zagrizenega mohamedanca, ki pozna vero, a svojo, ki pozna nebo, a svoje. Nekoč so ljudje zamorca namazali s kredo in rekli so si, da so mu spremenili prirojeno barvo. Oj, malo naivni so bili!

Belo čelo mu leže globoko na prsi. Rahel potrepljaj nežne roke, ga prebudi iz misli. Pogleda ji v oči. So to res Helenine oči, te resne, te trpljenja polne oči? Zaupljivo ga pogleda ona in trdo prime njegovo roko, katero čez nekaj časa izpusti. Premaguje se, njegov bodreč pogled jo naposled ojunači in s trepočim glasom prične:

"stigmata". V tej svoji veri me je podpirala okolnost, da se je mnogo od tega, kar sem bil čital o teh "stigmata", tudi pokazalo pri osumljenki, ki je tudi bila sicer precej pridna in marljiva in je sploh cel dan molila.

Ker pa je postal naval ljudi prevelik, sem osumljenko dal v posebno sobo s posebno postrežnico. Istočasno sem pa tako osumljenki kakor tudi mojim uslužbencem strogo prepovedal od ljudi jemati denar ter osumljenka tudi v moji navzočnosti denarja nikdar vzela ni kakor tudi jaz za njo niti vinarja vzel nisem. Tudi nikdar nisem slišal, da bi osumljenka vzela kak denar, pač pa sem bil navzoč, ko je osumljenka denar, ki se ji je ponujal, odklonila. Tudi v moji navzočnosti ljudem nikdar ni ničesar povedala o njihovih ranjkih ter tudi nikdar naročila, naj plačajo za maše. Če je v resnici kaj takega storila, je morala storiti v moji nenavzočnosti.

Kako da je osumljenka izvršila sleparijo, ne vem, kajti jaz niti nje, niti postelje nisem nikdar preiskal ter mi tudi ni znano, na kak način si je osumljenka preskrbovala kri.

Po mojem mnenju pa osumljenki ni šlo na to, da bi bila ljudem izvabljala denar, pač se mi pa zdi, da gre tu za slučaj histerije.

Sleparijo je konečno odkril dr. Valjavec. Obiskal je Johanco. Stopil je k njeni postelji in hitro vzdignil odejo, nakar je zapazil, da ima osumljenka med nogami neko črno steklenico. V tem hipu, ko jo je odkril, je postala osumljenka zavedna in zgrabilo je za steklenico. Ko je zahtevalo to steklenico, je dejala, da je v tej steklenici nabrala kri, da bi jo nesla potem na pokopališče. Steklenice pa ni hotela izročiti, tako da jo je moral s silo iztrgati. Ker je bil prepričan, da mora imeti še kako drugo orodje pri sebi v postelji, je pa vstala in bežala v sosednjo sobo, pri čemer je izgubila dva ključa, ki jih je pobral ter odklenil z enim teh ključev v sobi stoječo omaro, v kateri je našel več takih črnih steklenic, prepričal se je, da je bila v oni steklenici, katero je našel v postelji, v resnici kri.

Ko je osumljenka bežala v sosednjo sobo, se je slišalo, da je morala imeti pod srajco nekaj želesnega. Bržas so to bile škarje in veriga. Na rokah osumljenke so se namreč pri njenih napadih pokazala znamenja neke verižice, s škarjami pa si je očividno sama napravila odprtine v srajci in nogavicah.

Sodni dvor je obsodil Johanco Jerovšek, ki je kriva hudodelstva goljufije in poskusa goljufije na deset mesecev težke ječe. Vsteje se jih v kazeni preiskovalni zapor od 24. oktobra pretečenega leta.

od 4800 do 20.000 kron naj bi ta davek znašal 10 odstotkov osebne dohodnine, pri dohodkih nad 20.000 kron 15 odstotkov. Kdor pa bi podpiral starše, sestro ali brata, nečaka ali nečakinjo ali ločeno ženo, z več kot šestinko svojih dohodkov, bi bil oproščen samskega davka.

Predrugačila je gosposka zbornica tudi dolobče glede vpogleda v trgovske knjige. Po sklepih poslanske zbornice lahko zahteva davčna oblast prepise bilančnega in kapitalskega izkaza, dalje izkaza o izgubi in dobičku in posamezne izkaze o izdatkih in dohodkih. Vzklicna komisija pa ne sme zahtevati, da predloži davčni obvezanec zaznamke odjemalcev, fabrikacijske in kalkulacijske knjige, kakor tudi zapiske o svojem domačem gospodarstvu.

Ta predlog gosposke zbornice so najbolj zagovarjali grof Goeß žalostnega spomina, ki je kot namestnik v Trstu pustil streljati v delavstvo. Za njim se je brusil jezik grof Pininski nekdanji namestnik v Galiciji, ki vleče prvič mastno penzijo, dalje pa še dobiva premije za kuhanje žganja. Tretji je bil Plener. Mož je predsednik najvišjega računskega dvora ter ima práv čedno plačo. Proti je govoril le grof Pace, ki je bil svoječasno sekcijski šef v notranjem ministrstvu, ter pozna našo upravo. Ta od gosposke zbornice sestavljeni zakon je nato zopet obravnavala poslanska zbornica, ter se, žal, udala o vprašanju eksistenčnega minimuma (proti eksistenčnemu minimumu je glasoval med drugimi tudi veliki demokrat deželnih glavar in načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič) vse druge predloge pa je odklonila ter vrnila zakon zopet gosposki zbornici. Tamkaj pa kuhajo sedaj jezo in nečejo vzeti ta zakon v pretres ter so predlagali izvolitev mešane komisije. Da v to niso niti najmanj upravičeni, je več kot gotovo. § 11 poslovnika pravi namreč izrecno, da se sme sklicati taka komisija le tedaj, ako se obe zakonodajni zbornici ne moreta po dvakratnem sklepanju zediniti na nujni vladni predlog, ki se ne more odlašati do prihodnjega zasedanja. Take skupne konference so se vrstile dosedaj trikrat in sicer leta 1864, 1879 in 1892. Ne samo, da zbornici nista še dvakrat obravnavale stvar, tudi določba števila članov bo lahko delala gosposki zbornici sitnosti. To bo pa tembolj upravičljivo, ker se gospodom ne gre za stvar, ampak za to, da pokažejo moč. To pa si poslanska zbornica, ki je bila izvoljena na podlagi obče volilne pravice, ne sme in tudi ne bo pustila dopasti in prav lahko se zgodi, da se bo gosposka zbornica v prihodnje sploh izločila pri zakonih o davkih.

Kardinali in školje naj spravljajo svoje oporeke v Rimu.

Kardinal Merry del Val je po naročilu papeža pisal vsem kardinalom in škofom, da naj svoje oporeke spravljajo pri notarijatu svete stolice. To pa radi tega, da ne bi pozneje nastali kakki spori o pravilnosti teh oporok. Tudi se jih opozarja, da ne sestavijo kakih tajnih dokumentov, kar bi kasneje škodovalo cerkvi na ugledu.

Povod temu sklepu svete stolice, je dala oporoka kardinala Rampolle, ki je nedavno tega umrl in za katerega oporoko se kregata dve ženski, ki se smatrata za dediče. Prva je ločena žena vojvode Campobello, ki je rodom knezinja Altieri, druga pa je sestra kardinala Rampolle, grofica Perrana, vdovela vojvodinja Campobello in tašča knezinje Altieri. Za izvršitelja svoje oporeke je imenoval Rampolla kardinala Puccinellija, katerega pa je kratko pred smrtno Rampolle zadela kap in se mu še sedaj ne upajo povedati o smrti kardinala Rampolle.

Vrnitev avstro-ogrsko posadke.

Dne 2. januarja se je vrnila avstro-ogrsko posadka, ki je štela 1000 mož in ki je imela nalogu ščititi mednarodno komisijo za določbo mej nove Albanije. Komisija je morala prenehati z delom, ker je nastopila v Albaniji huda zima. Posadka spremi spomladis zopet to komisijo v severno Albanijo.

Enver-bej — vojni minister.

Sedanji turški vojni minister Izzet paša je demisijoniral. Na njegovo mesto je sultan imenoval Enver-beja, znanega mladoturškega hujščaka. Znano je, da je bil svoječasno glavni povzročitelj mladoturške revolucije in prvi svetovalec Mahmud Šefket paše, ki je premagal hamidsko reakcijo. Tudi pri padcu Kiamil paše je bil soudeležen ter je pri tej priložnosti ali sam ustrelil ali ustreliti pustil Nisam pašo, ter tako pomagal Mahmud Šefket Paši do popolne moči. Duša je bil tudi revoluciji proti Bolgariji ter podvzel korake, ki bi ga bili in z njim ves mladoturški režim pokopali, da ne bi bili Bolgari tirali tako bedasto politiko. Na čelu turške vojske je zopet zavzel Odrin in lastnorično razprostrel zaščito preroča na mošči. Očividno misli tudi sedaj spremeno porabiti bolgarsko sovraštvo proti Grški. Njegovo imenovanje za vojnega ministra ni torej nič kaj prida znamenje za mir na Balkanu.

Rusija prepove objavljanje vsakršnih vojaških odredb.

Ministrski svet je sklenil, da prepove, oziraje se na zakon o vojnih obveznostih iz leta 1912 sledi

objave po časnikih: Poročila o projektiranih ali že dovršenih premembah v oboroženju armade in mornarice, o formiranju novih vojaških kadrov in o oboroženju vojnih ladij, ki se še grade, ali takih, ki se jih bo gradilo, ali onih, ki se nahajajo v popravi. Dalje o množini streljiva in drugih zalog za slučaj vojne, o pomenu utrdb in vojnih pristanov ter tam se vršečih del. O vojaških vajah armade in mornarice, o poskusni mobilizaciji, osobito v obmejnih krajih. O odpustu vojaških šarž in vpklicanju rezervistov ter na dopustu se nahajajočih. O neodpustu dosluženih vojaških oseb v rezervo, o dislokaciji čet ob meji in o koncentraciji trgovskih in vojnih ladij. Istotako je ministrski svet odobril odredbo vojnega ministrstva, da je vsako zrakovlje čez zapadno mejo prepovedano.

Narodno-gospodarstvo.

Tržne cene

na tedenski semenj v Kranju, dne 5. jan.	1914
Pšenica 100 kg	K 22—
Rž " " " " "	18—
Ječmen " " " " "	17—
Oves " " " " "	16—
Koruza rdeča " " " " "	19/50
Koruza rumena " " " " "	17/50
Koruza nova " " " " "	15—
Ajda " " " " "	22—
Proso " " " " "	19—
Deteljno seme " " " " "	180—
Fizol ribničan " " " " "	28—
Fizol koks " " " " "	30—
Fizol mandolan " " " " "	26—
Leča " " " " "	20—
Pšeno " " " " "	30—
Ješprenj " " " " "	28—
Krompir " " " " "	4—
Mleko 1 l	—20
Surovo maslo 1 kg	3/50
Maslo 1 "	3—
Govedina I. 1 "	1/68
Govedina II. 1 "	1/60
Teletna I. 1 "	2—
Teletna II. 1 "	1/80
Svinjina I. 1 "	2—
Svinjina II. 1 "	1/80
Prekajena svinjina I. 1 kg	2/20
Prekajena svinjina II. 1 "	2—
Slanina I. 1 "	2—
Slanina II. 1 "	1/70
Jajca 9 kom.	—80

Na tedenski semenj v Kranju, dne 5. januarja 1914 se je prgnalo: 138 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 0 glav hrvaške govedi, 3 teleta, 22 prešicev, 0 ovac. — Od prgnane živine je bilo za mesarja: 105 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 22 prešicev. — Cena od 1 kg žive teže 80 v za pitane vole, 74—78 v za srednje pitane vole, 68—70 v za nič pitane vole, 0 v za bosansko (hrvaško) goved, K 0/96 za teleta, K 1/12 za prešice pitane, K — za prešice za rejo.

DOPISI.

Iz Tržiča.

Nič odgovora! V predzadnji številki Vašega cenj. lista smo malo opisali delovanje naših klerikalnih prijateljev. Pričakovali smo, da se bo vrgel farovž z njemu lastno divjostjo po članku, ga raztrgal in vsaj poskušal ovreči trditvo z lažmi. Pa nič! Na vsa očitanja ni bilo nič drugega kakor kratek odgovor v "Slovencu", v katerem dopisnik pogreva staro trditev, da so pri zadnjih volitvah volili Nemci z naprednjaki, in par psovk o "surovostih". Na prvo trditev ne bomo veliko odgovarjali, ker smo že zadnjič zadostno pojasnili gospodarski moment, ki je uplival na naše Nemce, da so volili naprednega kandidata in ne klerikalnega. Povdramo pa še enkrat, da se naša stranka niti polovico toliko ni pehala za nemškimi glasovi, kakor farovžka, ki je na pol mrtvega nemškega volilca pretirala na volišče, da je oddal svoj glas Gregoriju. Bil je to Bathelt, ki je tako srečno prijadral iz nemškega nacionalizma v klerikalno črnilo. Pač pa bi imeli precej odgovarjati na poglavje o "surovostih". Navedli bomo samo par dejstev, in naše občinstvo naj potem samo sodi, kje imajo surovosti svoje leglo. Bilo je na dan po dokončanih volitvah, ko je stopil na oder v katoliškem domu duhovnik in sramotil svoje nasprotnike na nečuven način. Seveda so poslušalci smatrali njegova izvajanja za dovtipe, ali kakšni so bili ti dovtipi, si lahko vsakdo predstavlja, če pomisli, da je bilo to po volitvah, in da je bil duhovnik zmage pisan. Ali vkljub temu, da so zmagali v Tržiču, trla jih je jeza, nad tako majhno večino, da so računali na 90—95 glasov za Gregorija. Ali sramotenje ljudi, ki danes žive med nami, pa jih vsak vetrč lahko pihne iz Tržiča, nas pušča popolnoma hladnokrvne. Pač pa bi želeli, da bi ti ljudje, če se že res štejejo med izobraženstvo, malo bolje preskrbeli za omiko med njihovimi pristaši. Pa kakor ne moreš zahtevati

POLITIČNI PREGLED.

Gosposka zbornica.

Kakor poročamo že na drugem mestu, je prišla gosposka zbornica v navskršje s poslansko zbornico in to v vprašanju povišanja osebne dohodnine. Gosposki zbornici ni bil sklep poslanske zbornice všeč in predrugačila je zakon o osebnih dohodnini popolnoma po svoje.

Kakor znano je vlada pred letom dni prišla s predlogom "malega finančnega načrta", ki je vsebovala med drugim tudi povišanje osebne dohodnine. Poslanska zbornica, oziroma finančni odsek, je nato celo leto obravnaval o tem finančnem načrtu in zbornica je sprejela naposled zakon o osebnih dohodnini, kakor ga je sklenil nje finančni odsek. Socijalisti so predlagali v tem odseku takozvani eksistenčni minimum z 1600 kronami, dočim je pustil finančni odsek ta minimum v dosedanji višini 1200 kron. Pri glasovanju v poslanski zbornici pa je bil sprejet socijalistični eksistenčni minimum z 1600 kronami. Dalje je sprejela poslanska zbornica samski davek in takozvani vlog v trgovske knjige, kadar je davčna oblast v dvomu, je li davčni obvezanec res pravično napovedal svoje dohodke.

Gosposka zbornica je pa ta zakon spremenila po svoje. Predvsem je odklonila povišanje eksistenčnega minimuma, ter sprejela postavko po 1200 kron. Dalje je premenila sklep poslanske zbornice, da se začne povišanje osebne dohodnine šele pri visokosti iste od 10.000 kron dalje. Tudi tu je šla gosposka zbornica preko volje poslanske zbornice in sklenila povišanje že pri eksistenčnem minimumu 1200 kron. Temeljito je gosposka zbornica spremenila tudi samski davek. Po sklepnu poslanske zbornice ima ta davek plačati vsakdo, je li samec ali oženjen, ali vdovec, če nima skrbeti vsaj za dve osebi. Tudi oni oženjeni bi ga moral plačati, ki ima več otrok, a se isti sami preskrbujejo. Kdor ima skrbeti sam zase, naj bi plačal 15 odstotkov od osebne dohodnine; kdor skrbti za eno osebo, naj bi plačal 10 odstotkov, kdor pa nima višjega dohodka, kot 2400 kron, bi ne plačal sploh nič samskega davka. Gosposka zbornica pa hoče opristiti sploh vse one samskega davka, ki ne zaslužijo nad 4800 kron letno. Oženjeni naj bi bili popolnoma oproščeni, pa če bi imeli še toliko dohodkov, vdove, ki nimajo otrok, naj bi ta davek plačale šele tedaj, če presegajo njih dohodek 10.000 kron. Dalje naj bi plačale ta davek le one osebe, ki so nad 30 let stare in brez otrok. Pri dohodkih

od psa sramu, tako ne moreš zahtevati od Marijinih hčera in drugih klerikalcev izobrazbe. V tolpah so se vlačile Marijine device pozno v noč po trgu in zabavljale vsakemu, o katerem so samo malo slutile, da je naprednega mišljenja. Pa tudi drugi pristaši niso puščali naših na miru, in le pustljivosti in hladnokrvnosti naših ljudi se je zahvaliti, da ni prišlo v večjih slučajih do dejanskih rabuk.

Zupanov odgovor. Pač, odgovoril je župan na naš članek. Ali ta odgovor je tako klavern, da bi skoraj ne bilo vredno, odgovarjati nanj, če bi ne bilo par točk, ki so vredne upoštevanja. Tako trdi, med drugim, da je napredna stranka dobila pri zadnjih občinskih volitvah le po milosti SLS par mandatov v občinskem odboru. Pravi, da, če bi takrat sklenila SLS namesto z napredno stranko kompromis z Nemci, bi bilo danes v občinskem odboru 15 eselesovičev in trije Nemci, napredna stranka pa bi ne imela nič. Ali ravno s to trditvijo je dal nam naprednjakom najboljše izpričevalo. Priznal je, da bi se bil kompromis z Nemci lahko sklenil, ali samo s klerikalci, to se pravi, Nemci so pač iskali za kompromis one, katere so mislili dobiti, to je klerikalce, pri naprednjakih pa so čutili že a priori, da je tak kompromis popolnoma izključen. In iz tega sledi, kar gospod župan nehoti sam trdi, da je prava narodna stranka v Tržiču večdarle samo napredna stranka. Ona stranka pa, ki jo izkorisča in išče v politiki samo svojih koristi na škodo drugih, je klerikalna stranka. Žalostno je spričevalo! Seveda govori tudi gospod župan o „surovostih“. V isti sapi pa, ko predbaciva to drugim, je pozabil on sam na njenostavnejši čut dostojnosti, in nazivlje našega dopisnika brez vsakega drugega pristavka z dopisunom. Konec njegovega odgovora pa spada res v isto posodo, o kateri tako rad pripoveduje.

Klerikalna morala. Zadnjič smo očitali klerikalcem vse, kar bi se človeku, ki ima količak krščanskega čuta v sebi, očitati ne smelo. Očitali smo jim nepoštenost, lažnjivost, obrekljivost, hinavčino, prešestovanje, — na vse to ni imel „Slovenec“, oziroma naš farovž niti ene besede odgovora, in človeku se zdi, da spada vsa družba, ki se zbira v klerikalnih organizacijah, pred sodišče. In tako bo tudi res. Orel, česar mati je predsednica ženskega odseka izobr. društva sv. Jožefa, posili mladoletna dekleta. Povsod drugod bi pošten duhovnik sill v to, da se taka zver kaznuje. Naš župnik je drugačnega mnenja. Palkl je onečašene otroke k sebi, in jih naučil, da je greh take stvari pripovedovati drugim. Za enkrat se mu je posrečilo pač, v drugič pa mu je stvar spodelala in kakor čujemo, pride vkljub naporom vseh činiteljev svinjarija pred sodišče. In ljudje, ki trpe med seboj takele visoko stoječe zveri, kar se tiče morale, ti ljudje očitali svojim nasprotnikom najnedolžnejše stvari. Ne samo to, še celo če vedo, da so koga neupravičeno in po nedolžnem česa obdolžili, ne da bi to preklicali, molče kakor grob in puste ta izmišljeni madež hladnokrvno viseti na svojem nasprotniku, misleč si, ljudstvo bo sodilo, kakor hočemo mi in kakor je za nas dobro.

Ponesnažena trobojnica. Bilo istotako na dan volitve! Klerikalci so izobesili v znamenje svoje zmage na katoliškem domu slovensko trobojnicu. Pozno popoldne je to trobojnicu poskušal in tudi nekoliko ponesnažil s črnim pjan čevljarski pomočnik. Zvečer istega dne je kaplan Čadež stopil v katoliškem domu na oder in pripovedoval svojim enakovrednim poslušalcem, da so to povzročili iz obupa liberalci. Poslušalstvo mu je seveda pritrjevalo in ploskalo. Ali kakor stope razmere, bi bili tega pač zmožni le klerikalci in bilo je dosti takih ljudi, ki so bili trdno uverjeni, da so klerikalci dotičnega čevljarskega pomočnika zato najeli, samo da bi mogli oblatiti naprednjake. Kljub temu ni hotel nihče ziniti niti besede o tem, pač pa smo vsi napeto pričakovali izida sodnijske obravnave. Pri sodnijski obravnavi je bil navzoč tudi kaplan Čadež. Sodnik je vprašal obtoženca večkrat, če ga je kdo k temu dejanju nahujskal. Obtoženec je jasno in odločno to vprašanje zanimal, kar je moral slišati tudi navzoči kaplan. Ali vkljub temu, da je prej obdolžil naprednjake tega dejanja, in potem slišal, da napredna stranka ni imela z dotičnim pomočnikom sploh nikakih zvez, vkljub temu svoje trditve še do danes ni preklical, in kakor mi poznamo naše klerikalce, je tudi preklical ne bo. Obsoja se tako dejanje samo. Sicer bi pa svetovali kaplanu, da naj bi se malo bolj pobrigal za svoje sorodnike, ki mu stoje veliko bližje, nego pa popolnoma tuji ljudje.

Križe pri Tržiču.

(Dopis, kako plačuje Zabukovec svoje agitatorice.) Dosedaj je bila pri nas v fari navada, da se je cerkvena klop po smrti lastnika zdražila. Zabukovec pa hoče za svoje ljudi očividno vpeljati drugo metodo. Umrla je lastnica sedeža v cerkvi, in proti sedanjemu običaju je prodal Zabukovec ta sedež eni najvnetejših Marijinih devic n njegovih agitatoric. To ženšče je Marija Mo-

korel iz Pristave, ki je imela za časa volitev lastno štampiljo s klerikalnimi kandidati in poskušala svojo srečo pri več volilcih. Seveda ji je povsod spodlelo, ker pozna vsa vas njeno nestrnost, in dogodilo se je celo, da jo je neka gospodinja ne ravno preveč prijazno napodila iz hiše. No, župnik Zabukovec pa je hvalezen mož, ki ve, da je vsake delo vredno plačila, in zato ji je tudi naklonil proti običaju cerkveno klop brez dražbe. Naj služi ta slučaj vsem križkim ženam, ki nimajo ugodnega sedeža v cerkvi, kot opomin in vzgled, na kak način lahko pridejo do sedežev, ki jim ugajajo. Poboljšati se je treba!

XIX. redni občni zbor telovadnega društva „Sokol“ z ženskim oddelkom v Kranju

dne 3. januarja 1914 v društvenih prostorih.

Brat starosta Janko Sajovic otvoril občni zbor, konstatira sklepčnost in imenuje overovalcem zapisnika br. Leopolda Mikuša in Jankota Ranta ter nadaljuje s sledečim nagovorom:

Bratski občni zbor!

S pozivom za priprave na veslovenski sokolski zlet v Ljubljani končal se je lanskoletni občni zbor in s pozivom na istega naj se prične, kajti izlet se v letu 1913. ni izvršil vsled spletka s strani naših nasprotnikov in pa iz popolnoma nepotrebne bojazni gotovih krogov, ki iščejo strah tam, kjer ga ni. Glavni vzrok pa je bil gotovo tudi ta, da bi se naši bratje na jugu ne mogli odzvati v istem številu, kot bi se radi, mogoče pa je celo, da bi se ne mogli udeležiti. Pred izletom torej stojimo in ako si izpršamo našo sokolsko vest, kako smo pripravljeni in odgovorimo odkrito na to vprašanje, moramo reči: prav nič. Odbor in vadični zbor se nista strašila ne truda ne stroškov, da uredita telovadnico modernim zahtevam odgovarjajočo v prepričanju, da bo to tvorilo ono privlačno silo, katera potegne za sabo vse, toda dosedaj je za enkrat varalo še oba. Čas je bil seveda kratek za to, toda vkljub temu bi bilo takško boljše kot je in iz poročila br. načelnika boste posneli, da ni vse tako, kot bi moral biti. Bratje, primite resno za sokolsko delo, žrtvujte mu nekaj časa, ne samo tiste 3 ure na teden v telovadnici, ampak vzemite doma v roke sokolske liste, učite se iz njih duševnega in pa telesnega sokolskega dela, kajti le ako vsak posameznik stremi za tem, da si pridobi poleg telesne tudi duševno izobrazbo, stal bode v sokolski falangi, katera naj obkroža ves slovenski svet, kot mož, ki ve, kaj mu je storiti; kajti hujši kot boji naravnih sil, so duševni boji za napredok in svobodo, za katerimi stremi danes ves svet in le narod, kateri je tudi duševno močen bo vstrajal v tej borbi. Zato pa ni samo v interesu sokolstva, ampak celokupnega slovenskega naroda, na katerega braniku stojimo in hočemo ostati, da si za ta boj izurimo telo in duh. Vrzimo polovičarstvo v stran in glejmo, da postanemo popolni možje.

Tudi letos je slovensko Sokolstvo poneslo slovensko ime v širni svet. Tekma v Parizu pokazala je, da se slovensko Sokolstvo lahko meri z velikimi narodi, ki uživajo vse podpore in vse svobodščine, katere se nam po večini odrekajo. Naši severni bratje Čehi so pa pokazali pri tej tekmi, da so vkljub vsem tem zaprekam in oviram, z vstrajnim in neumornim delom prvi med temi velikimi narodi. Slava toraj našim mojstrom učiteljem, slava pa tudi naši tekmovalni vrsti.

Veseli so bili nekateri dogodki v našem društvu, to pa le v toliko, ker smo se vsi v sokolski družbi, poveselili in to je naša maškarada in domači nastop, katerima se je letos poskusno pridružil Miklavžev večer. Osobito prva je v vsakem oziru kar najbolje vspela, zahvalo pa, da se v vseh treh prireditvah, tako dobro uspevale, izreči moram na tem mestu našemu požrtvovalnemu ženskemu odseku. Ravno tako, pa še bolj smo se poveselili na majnikovem pešizletu, katerega je priredila G. S. Ž.

Veliko pa je bilo letos tudi žalostnih slučajev in še nobeno leto ni kruta smrt s svojo koščeno roko tako pogosto poseglja v naše vrste kot letos. Kmalu po občnem zboru spremili smo k večnemu počitku s. dr. Olgo Šavnikovo, ki je bila zvesta članica od početka ustanovljenja ženskega odseka, malo na to ljubljeno mati načelnikovo in pa v mladostnem cvetu prominulo sestro Fani Cvarovo. V drugi polovici leta pa nam je pobrala dr. Josipa Kušarja, katerega sem se spominjal obširneje že na izrednem občnem zboru, v zadnjem času br. Ferdinand Hlebša in pa nekdanjega četovodjo gosp. Janko Pollaka. Prosim, da se v znak sožalja prominulih dvignete raz sedeže, ter dovolite, da se ta način prijetete zabeleži v zapisniku občnega zobra.

K zaključku svojega govora zahvaljujem se še br. načelniku, pod katerega vodstvom je vad. zbor vršil po možnosti svojo dolžnost. Po možnosti pa rečem vsled tega, ker bi jo lahko vršil boljše, da niso v družinskom življenju posamičnih nastale včasih ovire, katerim so se morali kloniti. Stopajmo pa v novo dobo letošnjega leta s pre-

pričanjem, da nastale premembe nič ne bodo vplivale na njih bodoče sokolsko delovanje.

Bratje, prosim Vas le še, da dnevnemu redu sledite z največjo paznostjo, ter se ne udaste vplivom posameznikov kakor lansko leto, ko je bil najboljši namen, poslati v odbor dobre sokolske delavce in so se motili, odrinili pa so dobre starejše moči. Motili pa lahko rečem zato, ker odborove seje še nikdar niso bile tako slabo obiskane in posamezni starejši odborniki še nikdar niso bili tako z delom preobloženi kot letos. — Na zdar!

Poročilo tajnika.

Namesto odsotnega br. tajnika Bertija Pučnika, ki je zadržan vsled veselega družinskega dogodka, poroča starosta br. Janko Sajovic.

Bratski občni zbor! Na lanskoletnem precej burnem občnem zboru so bili izvoljeni v odbor: za starosta br. Janko Sajovic, za podstarosta br. Fran Benedik, za načelnika br. Fran Ažman, za odbornike pa br. Jagodic Ivan, Valenčič Ivan, Crobat Fran ml. Kozina Zvonko, Volčič Fran, Polak Radoslav, Fock Makso in Verhunc Fran, za namestnike pa br. Potočnik Ivan, Pučnik Adalbert, Šinkovec Anton ml. in Zabukovšek Franjo. Ker je br. Crobat izstopil iz društva, prišel je v odbor br. Berti Pučnik, ki je prevzel mesto tajnika, med letom pa sta vsled preselitve iz Kranja izstopila še br. Kozina Zvonko in Pollak Radoslav, ter namestnik br. Zabukovšek Franjo.

Za pregledovalca računov bila sta izvoljena br. Rado Slajpah in Meden Josip.

Za praporčaka br. dr. Josip Kušar, za namestnika br. Franc Volčič.

Za odposlance na občni zbor G. S. Ž. so bili izvoljeni br. Ažman Franc, Benedik Fran in Cvar Josip, za namestnike pa br. Sajovic Janko, Kozina Zvonko in Pollak Radoslav.

Društveni odbor ukrepal je v 8. sejah v za društvo važnih zadevah. Na izrednem občnem zboru dne 5. VIII. pa se je izvršila volitev v S. S. Ž. kamor se je odposlalo z ozirom na stališče društva prazne glasovnice.

Društvo šteje 144 članov, odstopilo, umrlo in preselilo se jih je 47, pristopilo 30. Članic šteje društvo 64. Člani so nastopili v kroju deloma v deputacijah, večinoma pa korporativno v 15 slučajih; o teh nastopih poročal bo obširneje br. načelnik.

K vojakom odšlo je meseca oktobra 7. članov. Od društvenih veselic in prireditv, ki ne spadajo v področje br. načelnika omeniti mi je društvene maškerade dne 1. svečana in pa Miklavževega večera dne 7. grudna.

Najvažnejši in najkorisnejši oklep odborov pa je bil, da se preuredi telovadnica popolnoma, da bo odgovarjala higijeničnim predpisom in niti odbor, niti vadični zbor se ni strašil ogromnih stroškov in dela.

Dopisovanje v letošnjem letu ni bilo toliko živahnio kot prejšna leta, vzrok temu je, da se ni vršilo nobenega večjega zleta in je društvo imelo samo domači nastop.

Poročilo blagajnika.

Brat Ivan Jagodic poroča, da je imelo društvo v preteklem letu rednih prejemkov K 3063·46 in izrednih prejemkov K 690—, skupaj K 3755·46. Redni izdatki so pa znašali K 2798·79 in izredni so pa znašali K 922·23, skupaj K 3721·02. Gotovina koncem leta znaša K 32·44.

Br. Rado Slajpah in Josip Meden kot preglednika računov poročata, da sta vse račune in prilage pregledala, ter našla, da so iste kakor tudi blagajnična knjiga v najlepšem redu. Predlagata torej, da se da br. blagajniku absolutorij in da se mu izreče najtoplejša zahvala za njegovo nad vse požrtvovalno delo! Soglasno sprejeto!

(Konec.)

DNEVNE VESTI.

Preperela cunja, katero v potu svojega obraza krpajo v kranjskem farovžu, je res najprimernejše sredstvo, da žnjim brišejo oči tistim duševnim revežem, ki si zaradi „smrtnega greha“ ne upajo, citati nasprotnega časopisa. Zadnjič smo prijeli „Gorenjca“ zaradi neke netaktne ter brezsrečne novice nekoliko za ušesa in poudarjali, da je med naprednjaki v eč krščanskih mož, kakor med klerikalci in da napredno mišljenje ne izključuje vernosti. To in ničesar drugega nismo trdili. Računajoč z nepoučenostjo svojih bralcev so pa poštenjaki pri „Gorenjcu“ iztrgali iz našega lista posamezne odstavke, zavili so jih po svoje, našpikali so jih s citati iz starih „Narodovih“ članakov, katere tudi mi brez pridržka obsojamo, pišejo, da smo hvalili naprednjake kot dobre kristjane, če tudi ne hodijo v cerkev, pomečajo vse naprednjake v en koš in jih predstavljajo svojim strmečim čitateljem kot prave, pravcate — antikriste! Tako postopanje obsoja se samo po sebi in zato smo prav radovedni na pojasmilo, katero se nam obeta v prihodnjem „Gorenjcu“.

Vodiška svetnica pred sodiščem. Pretečeno soboto se je završila v Ljubljani pred deželnim sodiščem obravnava proti vodiški svetnici Johanci.

Johanca je bila obsojena na deset mesecev ječe, toda sočasno ž njo so bili moralno obsojeni tudi povzročitelji te afere, pater Cyril na Reki, sarajevski nadškof dr. Stadler in ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Johanca je bila v rokah teh svetih in bogoljubnih mož slepo orodje klerikalizma in le ti bi bolj spadali na obtožno klop. Johanca Jerovšek se je zavedala, da se nahaja na napačni poti, vzbudila se ji je vest in ko je hotela nazaj, zabranili so ji to ti sveti možje. Obravnava je dokazala, da je Johanca povedala svojemu spovedniku, da varu ljudi, toda spovednik ji je zaukazal, naj uganja svoje sleparije naprej, ker bi sicer nastal prevelik škandal, ako bi "svetnica" naenkrat priznala, da je vodila ves svet za nos. Tudi škofa Jegliča je prosila Johanca naj naredi konec "čudežem", toda škof ji je rekel "naj hodijo gledat, včasih le nuca", in jo je poslal nazaj k župniku v Vodice, kateremu je s pismom potrdil njeno svetost. Vprašanje pa nastane, kako si je razlagati to početje ljubljanskega škofa. Ali je škof verjetno v Johancino trpljenje Kristusovih muk ali se je samo delal, da to verjame? Eno ali drugo ne daje posebno dobrega spričevala ljubljanskemu škofu. Iz Johaničnega procesa pa je jasno razvidno, kje je iskati onih, ki ubijajo vero. To niso liberalci kakor piše brumni "Gorenjec", ampak duhovniki sami, ki silijo ljudi verovati v take budalosti. Ako bi duhovniki hoteli, bi naredili konec Johaničnim sleparjam takoj ko je nastopila, a oni so to početje nad pol leta mirno gledali. Krivda pa zadene tudi državno oblast, ki je molče stala ob strani in dopustila varanje ljudstva. Johanca je bila sicer kaznovana od sodišča, toda ona ni bila glavni krivec. Ko bo varano ljudstvo prišlo do prave pameti, poiskati in kaznovati bo vedelo samo glavne krivce.

Našim naročnikom! Ponovno se obračamo do naših somišljenikov in naročnikov, da razširjajo naš list v svojih krogih. Zastaviti je treba na tem polju vse moči, da iztrebimo ljudstvo po-neumnujoče in demoralizajoče klerikalno časopisje. Ven iz hiše s časniki, ki Vam vedoma prinašajo največje laži, ki poskušajo na vse načine, predstavljati zlo kot dobro, ki Vam izkušajo ubiti vsako svobodno mišljenje. Ven iz naših domačij s takimi listi in nadomestite jih z zdravim čtvom!

Prijatelji obrtnikov. V Kranju izvršuje že nešteto let na splošno zadovoljnost plakatersko obrtnik. Mali zasluzek pa ni dal spati raznim klerikalnim korifejam in nastavili so si svojega plakaterja. Z različnimi mahinacijami so hoteli uničili res potrebnega obrtnika. Da pri tem ni mogel zastati predsednik "Meščanske zveze" c. kr. profesor in velik priatelj obrtnikov Vinko Marinko, je samoobsebi umevno. Bojaljivi vitezi, ki mu je pri pogledu vojaške uniforme zlezlo srce v hlače, je imel pogum ovaditi ubogega obrtnika pri oblastvu in ga je skušal spraviti ob kruh. Vsled ovadbe c. kr. profesorja je imel ubogi obrtnik nešteto potov in stroškov. Končno se je dokazalo, da sloni ovadba Vinko Marinka na neresnici, vsled česar je bil seveda dotični obrtnik oproščen. Častitati pa moramo "Meščanski zvezzi", da ji stoji na celu tak priatelj obrtnikov.

Deželnega živinozdravnika namerava nastaviti naš velemožni deželni odbor v Komendi in milo vabi različne občine, da bi dovolile primerne prispevke za to novo korito. Kolikor so nam razmere znane, ne obstoji prav nobene potrebe za ustanovitev tega novega korita, ker je naš kamniški državni živinozdravnik tako blizu Komende, da se ga vsak čas brez posebnih stroškov v potrebi lahko pokliče na pomoč. Je pač za bogato kranjsko deželo še premalo korit in treba si je poiskati novih na račun ubogega davkoplačevalca.

Koncert priredita v četrtek, dne 15. januarja 1914 v Sokolski dvorani v Kranju gg. Ivan Trost (gosli) in Josip Rijavec (tenor) s sodelovanjem g. Niko Stritofa (klavir). — Vzpored: 1. H. Weniawski: Romanca in a la Zingara iz a-mol koncerta, op. 22. G. Ivan Trost. 2. Benjamin Ipavec: a) Čez noč... b) Če na poljane rosa pade... c) Ciganka Marija. d) Pozabil sem mnogokaj, dekle! Poje g. Josip Rijavec. 3. Chopin: Nocturno, op. 9, št. 2. Smetana: Iz domovine, št. 2. G. Iv. Trost. 4. Anton Lajovic: a) Iskal sem svojih mladih dni... b) O da deli... c) Ah, tako mi je prešla mladost. d) Serenada. Poje g. Josip Rijavec. 5. a) Fr. I. Gossec (1834—1829): Gavota. b) J. B. Loeilly (1660—1718): Arija. c) Pablo de Sarasate: Ciganska melodija. G. Ivan Trost. 7. a) P. I. Čajkovskij: Arija Lenskega pred dvobojem iz opere Evgen Onegin. b) G. Puccini: Arija iz opere Bohème. Poje g. Josip Rijavec. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Sedeži I. do IV. vrste 3 K, V. do IX. vrsta 2 K, ostali sedeži po 1 K 50 vin. Stojišča po 1 K, za dijake 30 vin. — Pred seboj imamo dva prvaka mlajših slovenskih glasbenikov, ki nam bosta nedvomno nudila prvorosten umetniški užitek; kranjsko, glasbo ljubečo občinstvo pa bo gotovo — kakor vedno — vedelo ceniti to prireditev in bo koncert mnogo-brojno posetilo. Da se ne bo pri blagajni po nepotrebnem trtil čas, naj si blagovoli vsakdo vstopnico kupiti že v predprodaji v trgovini g. Ferd. Sajovica.

Koncert Rijavec-Trost. Pri koncertu dne 15. januarja sodelujeta naša ljuba znanca iz lanskoga

leta gg. Josip Rijavec, tenorist in Ivan Trost, goslač, oba gojenca dunajskega konservatorija. Mogočni Rijavec glas je v zadnjem letu s pridnim šolanjem pridobil na elastiki in obsežnosti. Predaval bo pesmi I. 1908. zamrlega dr. Benj. Ipavica iz novejše dobe (1901—1908), našega Schuberta, kakor ga nazivlje dr. Gojmir Krek. Vse te pesmi so izšle v "Novih akordih". Te pesmi je g. Rijavec tudi predaval v torek pri koncertu "Glasbene Matice" v Ljubljani in z njimi izzval viharno navdušenje. Pesmice so lahko umljive, blesteča verižica muzikalnih biserov. Izbral si je tudi doslej še neproizvajane pesmi g. Antona Lajovca. In kakšna razlika med Ipavcem in Lajovicem, predstavitev najtežjih problemov moderne muzike. Ipavčeva melodija je opium za bolnike na srcu, Lajovica strast odpira in reže rane, Ipavic beseduje sladko, Lajovic filozofira globoko. Dočim je Ipavcu melodija vodnica umetnosti, je Lajovicu besedilo poglobitev v umetnost. Lajovic nas z vsakim uvodom uvaja mahoma v obilježje in razpoloženje, kakršnega pesnik zahteva, stopnjuje do viška strasti in nas očara z bujno, neukrotno fantazijo. Harmonski aparati je v razmerju z besedilom tako bogat, da je treba mojstre na klavirju, pravega liričnega pesnika in kot tak se nam bo predstavil g. Niko Stritof, fin muzik in pianist. V arijah Čajkovskega in Puccinija nam bo pokazal Rijavec vse vrline svojega glasu. G. Ivan Trost pa je sodeloval v Kranju pri slavnostnem koncertu ob petdesetletnici "Narodne čitalnice". Takrat se mu seveda ni nudila prilika, razkazati nam natančneje svoj razkošen repertoar. Sedaj pa nastopi v šestih samostojnih točkah, k katerih sta, kar z veseljem pozdravljamo, zastopana dva največja slovenska skladatelja H. Weniawski (A la Zingara iz a-mol koncerta) in B. Smetana (Iz domovine št. 2). Poleg nežnega Chopinovega „Nocturna“ (op. 9, št. 2.) nam bo g. Trost zasviral še dve starejši skladbi Gossecova „Gavoto“ in Loeillyjevo Arijo, svojo virtuoznost pa bo imel dovolj prilike uveljaviti v Sarasatejevi „Ciganski melodiji“. Naj še to omenimo. Ni vsakemu usojeno, da bi zamogel posetiti koncerte "Glasbene Matice" v Ljubljani. Enak koncert bo vžigal srca prihodnji četrtek v Kranju. Res, da so cene malce visoko nastavljene. Toda čisti donesek je namenjen v podporo trem podpore potrebnim gojencem na glasbenem polju. Tem nadarjenim in marljivim mladenci so sicer zaprte in zadržane vse blagajne naših karitativenih zavodov in društev. In tem mladim umetnikom prihitimo na pomoč z odprtimi rokami. Torej: Godba je ukazana, tla so namazana, Kranjci le vkup!

Izobraževalni tečaji. Srbohrvaščina se prične zopet redno poučevati in sicer ob pondeljkih in sredah od 9. do 10. ure zvečer. Prva ura se prične dne 12. t. m. Pri tej priliki opozarjam, da bi bilo v interesu obiskovalcev samih, da bi se bolj redno udeleževali tudi ostalih tečajev.

Odbor Sokola v Kranju. Na XIX. občnem zboru dne 3. t. m. so bili izvoljeni v odbor: za starost: Janko Sajovic; za podstarost: Josip Cvar; za načelnika: Fran Ažman; za odbornike: Benedik Fran, Fock Makso, Jagodic Ivan, Rant Janko, Suhadolnik Janko, Valenčič Ivan, Verhunc Franc in Zupan Anton; za namestnike pa: Langasek Jan, Potočnik Ivan, Šinkovec Anton ml. in Šmigovec Viktor. Za praporščaka je bil izvoljen Franc Volčič; za namestnika: Rado Šlapah.

Narodna čitalnica v Kranju priredi v soboto, dne 31. januarja 1914. svoj običajni **plešni venček**. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina K 1 — za osebo.

Trgovci, sovražniki našega jezika! Naše gospodarstvo je na nizki stopnji, industrija večinoma v tujih rokah, a trgovino tlačijo že v začetku večne napake — zla... Mi dajemo zasluzek, namesto našim ljudem, tujcem, našim gospodarskim in narodnim nasprotnikom. Mi naravnost nočemo, da naša trgovska mladina zasluzi svoj kruh in da se v tujini v največji meri izobrazi, ter vrnivši se v domovino z bogatim strokovnim znanjem dela z vsemi silami za procvit naše trgovine. Mi se navdušujemo za gospodarsko neodvisnost, a delamo ravno nasprotno. Da naši trgovci, obrtniki in vsi oni, ki so žalibog prisiljeni naročati blago od tujcev, ti si s tujci dopisujejo v njihovem jeziku in odvzemajo na ta način kruh stotini naših ljudi. Zakaj ne bi naši trgovci, ki s kupovanjem blaga pri tujcih koristijo samo njim samim, imeli pravice zahtevati, da se z njimi dopisuje in vodi račune samo v njihovem narodnem jeziku. Poglejmo druge narode, poglejmo Čehe! Pozivljamo vse, od bančnih podjetij do zadnjega odjemalca, da si v lastno korist, v korist svojih sinov in svojega naroda, dopisujejo s tujcem, naj bo tovarnar, trgovec, obrtnik ali bankir, jedino v svojem narodnem jeziku in zahtevajo odgovore, račune in vsako najmanjšo stvar izključljivo v slovenskem jeziku. Dosedaj se je prosilo, da se spoštuje naš jezik tudi v trgovini, a to, na žalost, brez uspeha. Odsedaj najodločnejše zahtevamo, da se da našemu jeziku tudi v trgovini dostojno mesto, drugače bomo prisiljeni objaviti imena onih slabicev, ki nimajo toliko samozavesti in narodnega ponosa, da bi s tujci dopisovali v narodnem jeziku, in narod

jim bo prisodil zasluzeno kazeno: da se povsod izogiblje njih in njihovih podjetij, ker kdor od naroda živi, ga mora tudi spoštovati. — "Jugoslavija", društvo jugoslovenskih slušateljev trgovskih ved na Dunaju.

Iz seje c. kr. dež. šol. sveta. Učiteljica Josipa Javornik se premesti iz Boh. Bistrice na Kal (okraj Krško). Nadučitelj Edvard Vohinc se premesti iz Cerkelj v Mengš. Na II. drž. gimnaziji v Ljubljani se pravi gimn. učitelj Jos. Schweiger stalno potrdi in dobi naslov profesor. — Franca Kotnika dijaška ustanova letnih 786 K se podeli slušatelju živinozdravništva Francu Jerini.

Plesni večer združenih društev Merkur, Narodna čitalnica in Sokol se vrši danes ob pol 9. uri v čitalnični dvorani, na kar se vse cenj. plesalke in plesalce najuljudneje vabi, da se polnoštevilno udeleže. Prične se z "Besedo".

Zaključni plesni venček plesnih vaj društev "Merkur", "Narodne čitalnice", "Sokol" se vrši v soboto, 7. svečana 1914. Natančnejše se pravčasno objavi.

Težko ponesrečil se je leta 1894. v Preddoljih rojeni delavec Janez Rozman 5. januarja v Zabretoči tovarni v Britofu. Ta dan tovarna ni bila v obratu, temveč so se snažili in popravljali stroji. Ponesrečenec je imel nalog očistiti takozvenega "polža". Pri tem delu pa je bil tako neprevoden, da je samovoljno brez vednosti strojnika dal jermen na jermenico, vsled česar je prisel stroj v tek, zgrabil desno roko ponesrečenca in jo tako poškodoval, da popolna trajna nezmožnost za delo ni izključena. Če bi ne bil ponesrečenec takoj z levo roko odstranil jermenca z jermenico, bilo bi mu stroj roko popolnoma odtrgal. Vsled zdravniške odredbe so poslali ponesrečenca v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Plesni venček "Godbe prost. požarne brambabe" v Kranju. V pondeljek 5. t. m. zvečer je otvorila tukajšnja godba predpustno dobo s prav lepo uspelim plesnim venčkom. Dober obisk je pričal, da uživa to društvo splošne simpatije meščanstva, katere se bodo še pomnožile, če bo godba vnaprej tako napredovala, kakor je v tem kratkem času pod izbornim vodstvom kapelnika g. Pöschla. Prav izborno se je lahko vsakdo pozabaval, i starci i mladi; za vse je bilo skrbljeno. Mladina je brezskrbno rajala po gladkem parketu, starejšim pa je v veseli družbi in prijetnem pogovoru hitro minoval čas; no, pa tudi njih marsikdo je v predpustu pozabil na svoja leta in se pomešal v krog plesalcev. Kako animiran je bil ples, je razvidno že iz tega, da so se na željo plesalcev plesale 4 četvorke. Pa tudi za lačne in žejne je bilo izvrstno preskrbljeno; zatekali so se k buffetu, kjer so jih požrtvovalno postregle gospodične pod vodstvom ge. Rakocvce. Prehitro so nam tekle prijetne urice in malo je samo manjkalo, da ni jutranji svit iznenadil plesoče pare. Upamo, da bo tudi gmoten uspeh povoljen, kar društvo tudi zsluži.

Izgubil se je mlad črn psiček, ki sliši na ime "Murček". Kdor bi kaj vedel o njem, naj to sporoči pod R. R. poštnoležeče, Kranj.

Kuga na gobcu in parkljih v političnem okraju Sežana na Primorskem je sedaj popolnoma ponehala, vsled česar je namestništvo v Trstu vse veterinarsko-poličiske predpise razveljavilo in dovolilo, da se sme iz tega okraja vsa goveja živilina izvajati in nasprotno uvažati in se od sedaj naprej smejo vršiti tudi redni živinski sejni.

VII. Planinski ples, ki ga priredi osrednji odbor Slovenskega planinskega društva dne 1. februarja v vseh prostorih Narodnega doma v Ljubljani, se bode vršili v obsegu, kakor dosedanj planinski ples. Društvo bo posebno preskrbelo za vsestransko neprisiljeno zabavo in za najvzornejšo postrežbo, ki jo bo vršilo v svoji režiji s pripomočjo damaškega odseka. Za veselico bodo prirejene vse tri dvorane Narodnega doma in preskrbljeno bo tudi za primeren odpočitek. Sodelovali bosta dve godbi. Kei je prebiteit določen v podporo takšnega potrebnega delovanja za slovensko planinstvo, naj se blagovoli narodno občinstvo in posebno vsi prijatelji planinstva mnogobrojno udeležiti tudi letosnjega planinskega plesa.

Narodna čitalnica v Celovcu priredi veliko predpustno veselico dne 18. januarja 1914. v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu. — Spored: Od 8. do 10. ure koncert, od 10. ure naprej ples. Svira godba c. in kr. pešpolka štev. 17 v Celovcu. Vstopnina K 2 —.

Ubegla sreča je naslov veliki senzacijski drame v dveh dejanjih, ki jo bo videti v soboto, dne 10., v nedeljo, dne 11. in pondeljek, dne 12. januarja t. l. v kinematografu J. Nadišar v Kranju. Poleg tega pa se bo predvajalo naravn posnetek "Gora Katsek", veseloigr "Autoliebchen", "Maks ozdravlja", in "Nauke si zavaruje življenje" i.d. — V pripravi je "Quo vadis?"

Ako še niste?
Pošljite naročnino!

Kanibali pojedli nemške raziskovalce. Iz Neu-Mecklenburga na Bismarkovem arhipelu poročajo, da je prišlo iz Brišbana poročilo, da so Kanibali pobili in pojedli nemškega raziskovalca dr. Deiningerja in še več drugih Nemcev, ki so raziskovali arhipelj. Ravnotako so storili s 14 domačini, ki so spremljali dr. Deiningerja.

Konec bikoborca. Iz Madrida poročajo: Eden najbolj znanih bikoborcev Padilla se je pred par dnevi ustrelil v nekem hotelu. V njegovi družbi je bilo dekle iz najuglednejših madridskih krogov. Ta je izjavila, da jo je Padilla pozval, naj skupno z njim umrje, vendar pa ni imela poguma. Govori se, da se je Padilla ustrelil, ker je bil financijelno popolnoma ruiniran.

Grozen slučaj. Veleindustrialec B. je stal pri telefonu v svoji zasebni pisarni ter hotel ravnikar prositi za sposojitev, ko zasliši drug pogovor. Slišal je na ta način zabavo dveh borzijancev, iz katere je posnel, da je izgubil vse svoje premoženje. Že se je hotel vmesati v pogovor, pa ni mogel izpregovoriti besede. Sedel je pri pisalni mizi, pa se ni mogel ganiti. Vsled stalnega zvonjenja so prišli pisarniški nastavljeni, toda njihov šef jim ni mogel pojasniti stvari. Kazal je edinole na usta in pa na aparat, katerega slušalo je še vedno držal v roki. Poklicali so zdravnika, ki je dal prenesti bolnika v sanatorij.

Domače zdravilo. Severoameriški predsednik Garfield si je napisal naslednji recept po katerem se je po možnosti ravnal. Ker je to eno najcenejših zdravil in ni potreba iti niti v lekarno, priobčujemo ga tudi mi svojim bralcem. Recept se glasi: 1. Ne odlăšaj na jutri, kar storiš lahko danes. 2. Kar storiš lahko sam, ne odlagaj drugim. 3. Ne razpolagaj z denarjem, katerega še nimaš. 4. Ne kupuj nepotrebnih stvari, samo ker so poceni. 5. Napuh je včasih dražji, kot lakota, žeba in mraz. 6. Jej in pij rajši premalo kot preveč. 7. Nič ni pretežko, kar rad narediš. 8. Ogleduj vse od dobre strani. 9. Ne skrbi predčasno. 10. Kadar si jezen, štej do deset, predno govorиш, ako si pa hudo jezen, štej do sto.

Tri sestre detomorilke — trojni detomor. V Solnogradu se je završila porotna obravnavna, ki je odkrila strašno sliko iz življenja treh sestra. Te ženske Barbara, Rosina in Ivana Krieger so ljubile, rodile in morile. Celo zadevo je razkrila 13letna hčerka sestre Ivane, katero je mati neusmiljeno pretepala. Dekle je pobegnilo od doma in povedalo neki ženski, da sta njeni teti umorili dva otroka. Preiskava je dognala sledče: Leta 1904. je porodila sestra Ivana, mati od pobegle deklice, sina. Dva dni po porodu je njena sestra Rosina sporazumno z materjo in v pričo nje otroka zadušila. Mrlski oglednik, neki mizar, je konstatiral naravno smrt in otroka so pokopali. Poldruge leto za tem je porodila Barbara tudi dečka. O očetu od otroka je vedela samo toliko, da mu je ime Šimon. Tega otroka sta zadušili sporazumno z njo njeni sestri. Tudi ta umor so sestre prekrile. Lansko leto pa je porodila in sicer v hlevu tretja sestra Barbara. Njo in otroka je prenesla Rosina, katero je poklicala 13letna hči Ivane v sobo, kjer je vpričo matere zadušila otroka na ta način, da mu je zamašila z robcem usta. Tega otroka so pokopale sestre v kleti in so pripredile bogato večerjo. Barbara Krieger je po ovadbi znorela in oddali so jo po daljšem opazovanju v blaznico. Njena bolezen je neozdravljiva. Rosina je bolj slabe pameti, vendar odgovorna za svoja dejanja. Pri tretji sestri Ivani so konstatirali zdravniki sifilis in slaboumnost, vendar pa je toliko zavedna, da ve kaj dela. Sestri sta vse umore priznali. Porotniki so potrdili z 10 glasovi vprašanje glede umora. Rosina je bila obsojena na smrt, Ivana pa je bila oproščena, ker so porotniki tudi vprašanje glede popolne zmedenosti misli ob času dejanja potrdili.

Zahvala.

Podpisani odbor izreka tem potom vsem, ki so pripomogli v kakršnemkoli oziru, da je naš plesni venček tako krasno uspel, svojo najtoplejšo zahvalo. V prvi vrsti se pa se posebno zahvaljuje cenjenim gospodičnam, katere so pod vodstvom gospe Ivanke Rakovc v gospodične Pavle Bidovc, tako pridno pomagale pri posameznih šotorih. Zahvaljuje se nadalje slavnemu telovadnemu društvu "Sokol" za brezplačno prepustitev prostorov, kakor tudi gg. godcem za njih trud pri dekoriraju dvorane in drugih prostorov.

Odbor društva "Godba prostovoljne požarne brambe v Kranju" dne 8. januarja 1914.

Franc Holzhacker,
predsednik.

Janko Sajovic,
tajnik.

Važno za vse one, ki pijejo čaj. V lastnem interesu vsakega, kdor pije ter ljubi skodelico okusnega čaja je, da poizkusí enkrat slovito znamko "U. K. Teas," United Kingdom Tea Company, London, kralj. angl. dvorna dobavitelja, dobavitelja princa waleškega ter neštetih hotelov. Po direktnem nakupu v Indiji, je United Kingdom Tea Company v stanu izbrano blago dobaviti. Električne naprave te tvrdke v Londonu so največje te vrste v Evropi. Melanže se sestavljajo z največjo opremljenostjo in strokovnem znanju ter odgovarjajo docela željam glede okusa in dišave. Kot specijalitetu se pridopravi "Kingdom melanžo", ki je vpeljana pri angleškem dvoru v Birminghamu in Windzorju in pri najvišji aristokraciji. Depoziterja te znamke čaja gg. Peter Majdič, "Merkur" in Franc Dolenz v Kranju sta pravljena, na željo poslati poizkušnje gratis in franko.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

- I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarno varno nalaganje. — Ranžiranje insolvenč. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.
III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago.

Kino J. Nadišar

Vsako soboto in nedeljo predstave.

Nov spored!

157—8

Odda se stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritiklinami

za 1. februar 1914.

Podatki pri upravnosti tega lista.

164 20—5

Vinski sodi

še v dobrem stanu se prodado
pri Verbenu (v kotu)
v Kranju št. 148.

WOTAN- ŽARNICE

najboljša kakovost, katere rabijo najmanj toka ter se dobijo za 10, 16, 25, 32 in 50 sveč po

K 1·46

pri tvrdki IVAN SAVNIK, Kranj, trgovina z manufakturnim in galerijskim blagom na drobno in debelo.

Strok. društvo strojarskih pomočnikov

priredi

5

plesni venček

dne 1. svečana 1914 ob 8. zvečer
v prostorih g. Kuralta v Kranju.

POZOR! različne sveže morske ribi.

Naročila se naj vsaj 3 dni prej vpošljejo.

Dobe se tudi navodila za pripravo istih,
izvod 20 h.

Franc Dolenz, Kranj

Naznanilo.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da sem otvoril

iz renomirane

zalogo piva

Pivovarne Göss

v Kranju,
Kokriško predmestje (Zeballova vila.)

Svetovni sloves piva ter točna in kulantna postrežba dajeta mi upanje, da se gg. gostilničarji pridružijo v krog zadovoljnih odjemalcev in nudijo cenjenim gostom prvovrstno pijačo.

Priporočajoč se za obila naročila

z odličnim spoštovanjem

162 5—5

Fran Sitar

zastopnik Gössove pivovarne.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

obrestuje hranine vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4 3 | 0 | 0

brez odbitka rentnega
davka.

2

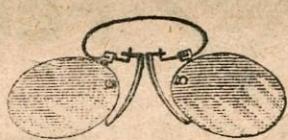

RUDOLF RUS

urar in trgovec

poleg lekarne v Kranju.

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja za-
loga ur, zlatnine in
srebrnine. — Vsake
vrste ščipalniki in
očala. Ročne in žepne električne svetilke.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastonji in poštne prošti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, zavitke, pisma,
račune, bolete, jukste, vabila, lepaki, posmrtnice,
cirkularji, troškovniki, letaki, trgovske
karte, knjige v vseh velikostih, brošure, časopisi ter vsa v to stroko spadajoča dela.

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Trbovljski in češki premog.

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

Previdni

kolesar lahko prihrani mnogo časa in denarja, ako v zimski seziji pusti svoje kolo po strokovnjaku preiskati.

Ne zamudite toraj vposlati svoje kolo v pregled podpisani tvečki, ki bo delo ob najnižji ceni, strogo solidno in v najkrajšem času strokovnjaško dovršila.

Vsako pri nas popravljeno kolo se na željo brezplačno hrani do spomladи v naših nalašč za to primernih prostorih.

Karel Čamernik & Co.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4 3 | 0 | 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Ivan Levčnik
urar in trgovec v Kranju
Velika zaloga
ur, zlatnine in srebrnine
Optični predmeti
Najcenejša prilika za nakup
ženinom in nevestam.
Cene brez konkurence
Postrežba
Solidna.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik
okrožni zdravnik in zobozdravnik in
Fr. Holzhacker
konc. zobotehnik
v Kranju
v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža,
je slavnemu občinstvu vsak delavni
dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po-
poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
likih praznikov na razpolago.

Vsaki dan zvečer
KONCERT
Paganini-
orkestrion
Vinotoč in zajutrkovalnica
Zdravko Krajnc, Kranj
Trgovina delikates, špecerije in deželnih pridelkov.

! **ženinom!** ! **Nevestam!**
Najstarejša
trgovina
Ferd. Sajovic
v Kranju
(poprej J. C. Pleiweiss)
priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovejšega in
najboljšega manufakturnega blaga. Posebno se priporoča
ženinom in nevestam
za nakup bal
ker ima v tem blagu največjo izber.

Najbolj varno naložen denar v celiem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
325.000 kron.

Hranilnica posoja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto
in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
tega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
: nad 4 milijone kron. :

4 1/0 / 2 0
brez odbitka rentne-
ga davka, katerega
plačuje hranilnica iz
lastnega. Narasle in
nedvignjene vložne
obresti pripisuje h ka-
pitalu vsakega pol leta
— to je dne 30. junija
in dne 31. decembra
— ne da bi bilo treba
vlagateljem se zgla-
šati radi tega pri hra-
nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
lastnega rezervnega zaklada mestna občina
Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev ter župnišča cerkven
denar.

Ta najstarejši denarni
zavod v **Kranju**
uraduje na rotovžu
vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
4. ure popoldne.